

„5 TWARZY PLACU POWSTAŃCÓW WARSZAWY” – WYCIECZKA ODDZIAŁU WARSZAWSKIEGO SEP

W słoneczne czwartkowe popołudnie, 24 kwietnia 2025 r., grupa Członków i Sympatyków Stowarzyszenia Elektryków Polskich spotkała się przed siedzibą Oddziału Warszawskiego SEP przy ul. Czackiego 3/5 – tj. Warszawskiego Domu Technika. To właśnie stąd wyruszyliśmy na pieszy spacer po jednej z najbardziej fascynujących przestrzeni miejskich stolicy – Placu Powstańców Warszawy, by poznać jego zmienne oblicza na przestrzeni wieków. Spacer odbywał się pod hasłem „5 twarzy Placu Powstańców Warszawy”, a jego celem było odkrycie, jak wiele imion nosił ten plac, i jak znacząco zmieniał się jego otoczenie. W trakcie wędrowki poznaliśmy nie tylko historię placu, ale także charakterystyczne budynki, które zachowały się do dziś i nadal wpisują się w panoramę miasta.

Dzisiejszy Plac Powstańców Warszawy to miejsce, którego historia jest bogata i zróżnicowana. W przeszłości nosił on aż pięć różnych nazw:

- **Plac Warecki**, zwany także **Zielonym** – od drogi prowadzącej do Warki i otaczającej zieleni.
- **Plac Dzieciątka Jezus** – od znajdującego się tu niegdyś szpitala i przytułku.
- **Plac Pocztowy** – z uwagi na znajdujący się tu ważny punkt Poczty Głównej.
- **Plac Napoleona** – nazwa nadana w okresie międzywojennym, funkcjonująca aż do 1952 roku.
- **Plac Powstańców Warszawy** – obecna nazwa, upamiętniająca bohaterów Powstania Warszawskiego.

Każda z tych nazw wiązała się z innym okresem historycznym i innym charakterem placu. Od miejsca o charakterze społecznym i religijnym, przez centrum usługowo-handlowe, aż po przestrzeń pełną nowoczesnych gmachów administracyjnych.

Ocalałe budynki – świadkowie historii:

Współczesny plac wygląda zupełnie inaczej niż jego wcześniejsze odsłony. Z dawnej bogatej architektury zachowały się tylko nieliczne obiekty, które dziś stanowią istotne punkty odniesienia w miejskim krajobrazie:

- **Hotel Warszawa** (dawniej gmach Prudentiala) – jeden z najbardziej rozpoznawalnych budynków międzywojennej Warszawy, zbudowany w latach 30. XX wieku jako nowoczesny apartamentowiec. W czasie wojny bardzo zniszczony, później odbudowany, obecnie pełni funkcję ekskluzywnego hotelu, do którego wnętrza mieliśmy okazję zajrzeć – zachwyca połączeniem historii i nowoczesnego designu.
- **Dom Chłopa** – modernistyczny budynek z lat 50., powstały z myślą o zapewnieniu zaplecza

💡 noclegowego i konferencyjnego dla przyjeżdżających do stolicy rolników i działaczy wiejskich. Obiekt przetrwał do dziś i pełni funkcje hotelowo-biurowe.

💡 **Gmach Narodowego Banku Polskiego (NBP)** – monumentalna bryła z lat powojennych, do dziś mieszcząca instytucję finansową o kluczowym znaczeniu dla państwa. Budynek dominuje nad placem i wpisuje się w estetykę socrealizmu.

Nieistniejące już obiekty – ślady wspomnień:

Podczas spaceru z sentymentem wspominaliśmy inne budowle, które nie przetrwały próby czasu – **szpital Dzieciątka Jezus**, wspaniałe **kamienice**, **fabryki**, a także legendarne elementy miejskiego folkloru: **szalet publiczny**, **drewniane domki**, które jeszcze nie tak dawno temu funkcjonowały na placu, czy też... **basen**, który przez krótki czas stanowił zaskakującą atrakcję centralnego punktu placu.

Podsumowanie:

Spacer był niezwykle ciekawą lekcją historii miasta – tej dużej i tej codziennej. Dzięki pasji prowadzącego wycieczkę, mogliśmy nie tylko usłyszeć o zmianach urbanistycznych, ale również wyobrazić sobie, jak wyglądało życie mieszkańców tego rejonu w różnych epokach. Plac Powstańców Warszawy okazał się miejscem, które – mimo swego niepozornego dziś wyglądu – kryje w sobie bogatą, wielowarstwową opowieść o Warszawie.

Serdeczne podziękowania dla organizatorów i wszystkich uczestników spaceru za wspólnie spędzony czas i ciekawe rozmowy. Do zobaczenia na kolejnych wycieczkach!

Tekst: Andrzej Englert Zdjęcia: Agnieszka Englert

